

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:753

av Daniel Riazat m.fl. (V)

Idrott och hälsa i skolan

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp kvaliteten i undervisningen i idrott och hälsa och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning av skolans simundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2 Tillgänglighet i ämnet idrott och hälsa

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa utgör en mycket viktig del i en helhetssyn på eleven. Kursplanen för idrott och hälsa i grundskolan inleds:

Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande. Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Att ha färdigheter i och kunskaper om idrott och hälsa är en tillgång för både individen och samhället.

Tyvärr väljer många barn idag alltför stillasittande fritidssysselsättningar eller ägnar sig av andra skäl inte åt fysiska aktiviteter på fritiden. Därför är det viktigt att skolorna ger förutsättningar för daglig fysisk aktivitet, något som också anges i grundskolans läroplan och som vi vill betona. Men också ämnet idrott och hälsa är helt nödvändigt för att ge alla elever möjlighet till aktiv rörelse och främja en sund livsstil. Många menar också att fysisk aktivitet är viktigt för lärandet även i andra ämnen.

Rapport efter rapport visar dock på varningssignaler när det gäller tillgängligheten för alla elever att kunna delta i undervisningen i idrott och hälsa. Det handlar dels om mobbning som kan ske i omklädningsrummen, dels dålig beredskap för barn och elever med funktionsnedsättning/ar, men också dålig flexibilitet som leder till att elever inte kan delta av bl.a. religiösa eller andra personliga skäl.

Vänsterpartiet anser att utformningen av omklädningsrummen är viktig för att värna om elevernas integritet och därmed minska risken för mobbning. Det är dessutom en skyldighet för huvudmännen och ansvarig skola att se till att alla elever, utifrån sina individuella förutsättningar, får möjlighet att delta i undervisningen i idrott och hälsa.

Skolverket bör arbeta mer aktivt för att lösa de ovannämnda problemen. Det är viktigt att alla elevers rätt till en likvärdig utbildning i idrott och hälsa säkras.

3 Uppföljning av kvaliteten i undervisningen i idrott och hälsa

Inom den svenska skolan förekommer det på flera håll problem med kvaliteten på undervisningen. Det handlar om dålig eller ingen tillgång till idrottshallar, många obehöriga lärare och bortprioritering av kursdelen som handlar om hälsa. Trots sådana dåliga förutsättningar förekommer det ofta att skolorna ger högre betyg i detta ämne jämfört med andra ämnen.

Problemen är i huvudsak knutna till friskolor. En undersökning som Svenska idrottslärarföreningen (en intresseförening inom Lärarnas Riksförbund) gjorde år 2013 bland 1 000 av landets idrottslärare, visade att endast varannan idrottslärare i fristående skolor alltid har tillgång till en egen idrottshall. Och en majoritet av de som inte har tillgång till egen hall upplevde att det gör det svårt att leva upp till kursplanens mål. Dessutom visade undersökningen att det är dålig tillgång till ämnesrelaterad fortbildning för idrottslärare i allmänhet. Knappt hälften fick inte någon fortbildning under läsåret.

Skolinspektionens omfattande inspektioner vid olika skolor från 2010 och framåt visar också stora brister. Dels så är det en stor andel av lärarna som undervisar i idrott och hälsa som inte har behörighet i just det ämnet, vilket i sin tur leder till brister i betygssättningen. Friskolor sticker ut med att ha betydligt färre behöriga idrottslärare och trots detta har de även större andel elever med godkända och högre betyg. Det som också framgår tydligt är att kursdelen som handlar om ”hälsa” inte arbetas med i den utsträckning som läroplanen kräver.

För oss i Vänsterpartiet är det viktigt att alla elever ska ha likvärdiga möjligheter oavsett vilken skola de går i. Att så många friskolor avstår från att ha egna idrottslokaler och använder detta som en del i att utöka sina vinstmarginaler är inte acceptabelt. Skollagen är tydlig när det gäller likvärdighet. Därmed borde Skolinspektionen ställa krav på skolor att ha tillgång till ändamålsenliga lokaler. Att elever t.ex. får gymkort, istället för riktig undervisning i idrott- och hälsa av skolor som saknar idrottslokaler, leder både till att eleverna inte får den utbildning de har rätt till och att det uppstår en situation med betygsinflation.

Skolverket och Skolinspektionen bör snarast genomföra samlade uppföljningar med fokus på kvaliteten inom undervisning i ämnet idrott och hälsa och säkerställa att läroplanen följs.

Vad som ovan anförts om att följa upp kvaliteten i undervisningen i idrott och hälsa bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Simundervisningen i skolan

2014 gjorde Skolverket en undersökning bland 400 skolor i syfte att ta reda på hur många av eleverna i årskurs 6 som nådde upp till kraven för simkunnighet.

Undersökningen visade att 5 procent av eleverna inte nådde upp till läroplanens krav att kunna simma 200 meter varav 50 meter på rygg. Nästan hälften av de lärare som hade elever som inte nådde kraven ansåg att eleverna inte får den undervisning de behöver. Av dessa lärare uppgav 60 procent att eleverna får för få simlektioner.

Det finns ett tydligt samband mellan att påbörja simundervisningen i tidiga årskurser och att kunna simma i årskurs 6. I fler än hälften av de skolor där alla elever nådde kunskapskraven i årskurs 6 hade man börjat med simundervisning redan i förskoleklassen eller i årskurs 1. Skolornas huvudmän måste se till att samtliga elever minst når kraven för simkunnighet inom ramen för läroplanen.

I gymnasieskolans kunskapskrav återfinns inte simkunnighet som ett uttalat krav. Det centrala innehållet beskriver istället en fördjupning av grundskolans centrala innehåll om hantering av nödsituationer i och vid vatten med ”alternativa hjälpredskap”.

Många av de elever som nyligen kommit till Sverige och som inte varit här innan årskurs 6 saknar simkunnighet och därför bör Skolverket ge ytterligare direktiv till huvudmännen så att samtliga elever blir simkunniga innan de går vidare från gymnasiet till vidare studier eller arbete.

Skolverket bör dessutom följa upp simundervisningen i grundskolan och sätta hårdare press på huvudmännen så att alla elever inom grundskolan ska klara av kraven för simkunnighet. Då detta redan finns inom grundskolans befintliga uppdrag behövs inte ytterligare medel från statligt håll för att hantera detta.

Vad som ovan anförts om uppföljning av skolans simundervisning bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Christina Høj Larsen (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)

Daniel Sestrajcic (V)